

Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Farklı Eğitim Modelleri ve Yaklaşımlar Üzerine Okul Öncesi Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi¹

Assessment of Pre-School Teacher's Perspectives on Various Educational Models and Approaches in Early Childhood Education

Ceren KARATAŞ

Öğr. ♦ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı ♦ cerenkaratas522@gmail.com ♦
ORCID: 0009-0005-7345-8623

Pınar UZUN

Öğr. ♦ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı ♦ pinaruzn557@gmail.com ♦
ORCID: 0009-0005-2901-8567

Burcu SARI UĞURLU

Doç. Dr. ♦ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı ♦ burcusari@comu.edu.tr ♦
ORCID: 0000-0002-2872-8613

Özet

Bu araştırmanın amacı, çeşitli yaş gruplarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde uygulanan farklı eğitim modelleri ve yaklaşımlar üzerine görüşlerini derinlemesine incelemektir. Araştırma sürecinde, katılımcı öğretmenlere kendi eğitim modellerini tasarlama fırsatı da sunulmuştur. Böylece, okul öncesi öğretmenlerinin önem verdikleri eğitim ilkelerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı içerisinde Samsun ve Kırklareli il/ilçe merkezlerinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 85 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; okul öncesi öğretmenlerinin en fazla bildikleri yaklaşımın Montessori olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin Reggio Emilia, Waldorf yaklaşımına ve High Scope Programına ilişkin daha karmaşık bilgilere sahip oldukları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler, farklı eğitim modelleri/yaklaşımlarının Türkiye'de uygulanabilirliği konusundaki en büyük engelin, sınıf ve okullardaki yetersiz fiziksel koşullar olduğunu belirtmişlerdir. Son olarak, öğretmenler, kendileri bir eğitim modeli tasarlarken en çok öğrenci merkezli olmasına ve doğa temelli olmasına önem vereceklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, eğitim modelleri, alternatif yaklaşımlar, öğretmen görüşleri.

Abstract

This research aims to gather and evaluate the opinions of preschool teachers working with various age groups on different education models and approaches in early childhood education. During the study, participating teachers were also given the opportunity to design their own educational models, allowing for

¹ Bu çalışma '9.Hitit Öğrenci Kongresi'nde (27-30 Nisan 2023, Çorum) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

an assessment of the educational principles they prioritize. The study group consisted of 85 preschool teachers from kindergartens in the Samsun and Kırklareli provinces and districts during the 2022-2023 academic year. The researchers developed a semi-structured interview form within the qualitative research framework. The collected data was analyzed using content analysis techniques. The results revealed that Montessori is the most familiar model among preschool teachers. However, teachers showed a more limited understanding of the Reggio Emilia, Waldorf approaches, and High Scope Program. Additionally, teachers identified the primary obstacle to implementing various education models in Türkiye as the inadequate physical conditions of classrooms and schools. When designing their own education models, teachers emphasized the importance of being child-centered and nature-based.

Keywords: *Alternative approaches, Early childhood education, Educational models, Teacher opinions*

1. Giriş

Okul öncesi dönem, çocuğun kişilik gelişimi, yaşamsal faaliyetleri sürdürebilme, gelişim alanlarını destekleme ve genel olarak çocuğu hayata hazırlama sürecinde kritik bir aşamadır (Başal, 2012; Measelle ve diğerleri, 2005; Nores & Barnett, 2010). Günümüzde okul öncesi dönemde, çocukların bireysel farklılıklarını dikkate alarak tasarlanan çeşitli eğitim modellerinin yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Bu eğitim modelleri, çocukların gelişim alanlarına etki ederek onların gelişimlerini bütüncül bir biçimde desteklemeyi amaçlamaktadır. Dünya genelinde geçmişten bugüne kabul gören eğitim modelleri incelendiğinde, öğretmen merkezli yaklaşımların geride bırakıldığını ve çocuk merkezli yaklaşımların daha yaygın olarak benimsendiğini söylemek mümkündür (Çolak ve diğerleri, 2019).

Dünya genelinde, okul öncesi eğitimde çocuk merkezli birçok farklı eğitim modeli/yaklaşım uygulanmaktadır. Türkiye'de ise en yaygın olarak bilinenler arasında Montessori, Reggio Emilia ve Waldorf yaklaşımları bulunmaktadır (Ekici, 2015). 2024'te güncellenen Okul Öncesi Eğitim Programı, eklektik bir yaklaşımı benimsemektedir. Eklektik yaklaşım, çeşitli modellerin en etkili özelliklerini birleştirerek yeni bir model oluşturmayı ifade etmektedir (Türk Dil Kurumu (TDK), 2023). Okul Öncesi Eğitim Programı (2024), tüm okul öncesi eğitim kurumları tarafından temel alınan bir program olmanın yanı sıra, Türkiye'de belirli bir eğitim modelini benimseyen ve bu modelin ilkelerini uygulayan okul öncesi eğitim kurumlarının sayısının giderek arttığı gözlemlenmiştir (Alternatif Okullar, 2023). Türkiye'de faaliyet gösteren okullara bakıldığında, sadece daha köklü bir geçmişe sahip olan yaklaşımları değil, son zamanlarda yaygınlaşmaya başlayan Orman Okulları, Demokratik Okullar gibi farklı yaklaşımlarını da görmek mümkündür. Sonuç olarak, belirli zaman dilimlerinde, değişen koşullarla birlikte farklı eğitim modellerinin ve yaklaşımlarının ön plana çıktığı söylenebilir (Kayahan-Yüksel & Kartal, 2020).

Okul öncesi eğitimde köklü bir geçmişi olan, Montessori yaklaşımı, bireysel öğrenmeyi vurgulayan ve duyuşal tabanlı bir yaklaşım olarak bilinmektedir (Montesorri, 2004; Montesorri, 1997; Oğuz & Köksal Akyol, 2006; Witmer, 1914). İtalyan doktor ve eğitimci Maria Montessori tarafından geliştirilen bu yaklaşım, çocuğun doğal merakını ve özgürlüğünü desteklerken, insani değerlerinin gelişimine odaklanan yapısal bir felsefeye dayanmaktadır (Leka, 2018; Lillard, 2019; Özbek Ayaz, 2021). Montessori yaklaşımında öğretmen genellikle gözlemci konumundadır (Gündoğdu ve diğerleri, 2010). Araştırmalar, Montessori yaklaşımının çocukların kişilik gelişimi ve bilişsel becerileri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir (Dereli İman ve diğerleri, 2019; Liu & Tian 2023; Shivakumara ve diğerleri, 2016). Tüm bu bulgular, Montessori yaklaşımının çocuklarda bütünsel gelişimi teşvik etmede etkili olduğunu öne sürmektedir.

Okul öncesi eğitimde bilinen bir diğer yaklaşım, Reggio Emilia, İtalya'nın Reggio Emilia bölgesinde ortaya çıkmış, Loris Malaguzzi tarafından geliştirilmiş, çocuk odaklı bir öğrenme deneyimi

sağlayan alternatif erken çocukluk eğitimi yaklaşımıdır (İnan, 2014). Bu yaklaşımda öğretmenler, çocukların ilgi alanlarına dayalı projeler geliştirmekte ve onların etkin katılımını teşvik etmektedir. Sanat, müzik, drama ve doğa etkinlikleri gibi çeşitli duyuşal deneyimlerin kullanımı bu yaklaşımda önemlidir (Manera, 2019). Reggio Emilia yaklaşımı, çocukların yaratıcılığını, iletişim becerilerini ve problem çözme yeteneklerini geliştirmeyi hedeflemekte ve aktif, yaratıcı bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Pekdoğan, 2012; Uzan, 2023; Vecchi, 2010). Bu bağlamda, çocukların sorgulama, düşünme ve düşüncelerini uygulama becerilerini geliştirmeleri için öz denetim kazanmaları önemlidir (Thornton & Brunton, 2015). Reggio Emilia yaklaşımında öğretmenler, sınıfta beş farklı rol üstlenmektedir: dinleyici/gözlemci, öğrenci, araştırmacı, yardımcı/rehber ve provokatör. Öğretmenler, çocukların fikirlerini, hipotezlerini ve teorilerini ortaya çıkarmakta, keşfetmeleri ve öğrenmeleri için uygun bir ortam sağlamaktadırlar (İnan, 2014; Metin Aslan, 2021).

Waldorf, Montessori ve Reggio Emilia yaklaşımı ile dünya genelinde yaygın olarak uygulanan bir eğitim yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, filozof Rudolf Steiner tarafından geliştirilmiş olup, çocukların beden, zihin ve ruhsal gelişimini bütünsel bir şekilde ele almaktadır (Çelik, 2013). Waldorf okulları geniş bir içerik sunarak sanat, el işleri, hareket ve ritmik aktiviteler gibi alanlara odaklanmaktadır. Waldorf yaklaşımında, öncelikli olarak duyuşal-ruhsal gelişim desteklenirken, bilgi öğretiminin daha sonra gelmesi vurgulanmaktadır (Çelik, 2013; Koca & Ünal, 2018). Temel hedef, çocukların duyuşal zekâ, sosyal beceriler ve akademik yeteneklerini dengeli bir şekilde geliştirmektir. Bu eğitim yaklaşımı, öz denetimi ve özgür birey olma yeteneklerini geliştirmeye odaklanmakta ve her çocuğun benzersiz olduğunu kabul etmektedir (Nicol, 2010). Waldorf yaklaşımı, çocukların içsel iyilik ve potansiyellerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri için uygun bir ortam sağlamayı amaçlamaktadır (Onur & Topkaya, 2021).

Son olarak, etkin öğrenme kavramını odak noktası alan High Scope Programı, Amerika Birleşik Devletleri'nde 1960'larda David P. Weikart tarafından geliştirilmiştir. Bu program, çocukların kendi kendilerine planlama ve yürütme süreçlerinden oluşan bir eğitim yaklaşımını benimsemekte ve çocukların bilişsel, duyuşal ve sosyal gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır (Atalar, 2021). Programın temel felsefesi, çocukların aktif bir şekilde öğrenme süreçlerine katılımıdır. Program, çocuklara oyun ve etkinlikler aracılığıyla dünyayı keşfetmelerine olanak tanımakta ve özgürce keşfetme, deneyimleme ve öğrenme fırsatları sunmaktadır. Başlangıçta zihinsel amaçlara odaklanan bu yaklaşım, zaman içinde sosyal ve duyuşal amaçları da içine almıştır (Bilaloğlu, 2004). Yapılan araştırmalar, High Scope Programına katılan çocuklarda ilerleyen yıllarda artan okuryazarlık oranları, okul başarısı ve istihdam edilebilirlik gibi uzun vadeli faydalar sağladığını, ayrıca madde kullanımı, suç içeren faaliyetlere katılım ve erken gebelik gibi risk durumlarını da ortadan kaldırdığını göstermektedir (Peyton, 2005).

Yapılan araştırmalar, okul öncesi öğretmenlerinin çoğunlukla çocukların iyi olma hallerini ve bütüncül gelişimlerini akademik öğrenmenin önünde tutan yaklaşımlara değer verdiklerini göstermektedir (Lee, 2006). Ancak, aile ve toplumun beklentileri, öğretmenlerin farklı eğitim modelleri ve yaklaşımları uygulamasında zorluklar yaşamalarına neden olabilmektedir (Sharma ve diğerleri, 2004). Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin geçmiş iyi deneyimleri, meslektaş desteği, profesyonel destek bulma gibi unsurlara sahip olması, farklı eğitim model ve yaklaşımları uygulamaya karşı olumlu tutum göstermelerini sağlamaktadır (Kilgallon ve diğerleri, 2008; Maskit & Firstater, 2016). Özetle öğretmenler farklı eğitim modellerine ve yaklaşımlarına değer verseler de uygulamadaki zorluklar veya öğretmenlerin mevcut bilgi birikimleri ve deneyimleri, öğretmenlerin görüşlerini etkileyebilmektedir.

Bu çalışma, farklı yaş gruplarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin, farklı eğitim modelleri ve yaklaşımları hakkındaki düşüncelerini derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, okul öncesi öğretmenlerinin farklı modellerin ve yaklaşımların etkililiği ve Türkiye'deki

uygulanabilirliği hakkındaki görüşleri ortaya çıkarılacaktır. Ayrıca, katılımcı okul öncesi öğretmenlerinden kendi eğitim modellerini tasarlamaları istenerek, hangi eğitim ilkelerinin onlar için öncelikli olduğu değerlendirilecektir. Bu çalışma, farklı bir eğitim modeli/yaklaşımı uygulamak isteyen okul öncesi eğitim kurumlarına yol göstermesi açısından önemlidir. Bu çalışmanın sonuçlarının, farklı eğitim modellerini uygulamak isteyen okulların, okul öncesi öğretmenlerinin çeşitli eğitim modellerine yönelik mevcut görüşlerinin farkında olmaları ve öğretmenleri, uygulanacak eğitim modeline hazırlamaları açısından bilgi sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı anaokulları, ilköğretime bağlı anasınıfları, özel eğitim ve RAM müdürlükleri, meslek liselerine bağlı anasınıfları ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin, okul öncesi eğitimde uygulanan farklı eğitim modelleri ve yaklaşımları konusundaki görüşlerini incelemektir. Genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin, okul öncesi eğitimde uygulanan farklı eğitim modelleri ve yaklaşımlarıyla ilgili genel düşünceleri nelerdir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin, Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan farklı eğitim modelleri ve yaklaşımlarının uygulanabilirliği konusundaki görüşleri nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenleri, kendilerinin bir eğitim modeli tasarlama fırsatı olsa, hangi ilkeleri öncelikli olarak ele almayı tercih etmektedirler?
4. Okul öncesi öğretmenlerinin, Montessori, Reggio Emilia, Waldorf yaklaşımları ve High Scope Programı hakkındaki düşünceleri nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin, okul öncesi eğitimde uygulanan farklı eğitim modelleri ve yaklaşımları hakkındaki görüşlerini değerlendirmektir. Araştırma, temel nitel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir (Merriam, 2013). Merriam (2013), temel nitel araştırmanın amacının, anlamın nasıl oluşturulduğu ve insanların çevrelerini nasıl anlamlandırıldığını ortaya çıkarmak olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı, başta Montessori, Reggio Emilia, Waldorf, High Scope olmak üzere okul öncesi eğitimde uygulanan farklı eğitim modelleri ve yaklaşımlarına dair öğretmen görüşlerini değerlendirmek ve anlamlandırmak üzerine gerçekleştirilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcı grubu, 2022-2023 eğitim ve öğretim yılında Samsun ve Kırklareli il merkezleri ile ilçelerindeki okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 85 gönüllü okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada, kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, genellikle araştırmacının zaman ve kaynak kısıtlamaları nedeniyle daha fazla kişiye ulaşma imkânı olmadığı durumlarda tercih edilir (Patton, 2005).

Çalışma grubunda maksimum çeşitliliği sağlayabilmek adına farklı kurumlarda ve farklı yaş gruplarında çalışan okul öncesi öğretmenlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların isimleri gizli tutulmuş ve her

bir öğretmenle gönüllülük esasına dayalı olarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlere ait demografik özellikler Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Değişken		Frekans (n)
Cinsiyet	Kadın	85
	Erkek	-
Yaş	21-26 yaş	32
	27-32 yaş	27
	33-38 yaş	15
	39-44 yaş	7
	45-50 yaş	3
	51 yaş ve üzeri	1
Mesleki Kıdem	0-5 yıl	42
	6-10 yıl	23
	11-15 yıl	12
	16-20 yıl	5
	20 yıl ve üzeri	3
Eğitim Seviyesi	Lisans	53
	Ön lisans	23
	Yüksek Lisans	6
	Lise	3
Çalıştığı Kurum	Özel Anasınıfı	53
	İlköğretim Anasınıfı	10
	Bağımsız Anaokulu	10
	Özel Eğitim Kurumu	7
	Lise Anasınıfı	4
	Diğer	1
Alternatif eğitim modelinde çalışma durumu	Hayır çalışmadım	70
	Evet Çalıştım	15
Öğretmenlerin çalıştıkları farklı eğitim modelleri	Montessori	8
	Waldorf	4
	Orman Okulu	2
	Multibem	1
	Toplam	85

Tablo 1'de gösterildiği üzere, görüşülen öğretmenlerin tamamı kadındır. Öğretmenlerin yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, 21-26 yaş aralığında olanların sayısı (32), 27-32 yaş aralığında olanların sayısı (27), 33-38 yaş aralığında olanların sayısı (15), 39-44 yaş aralığında olanların sayısı (7), 45-50 yaş aralığında olanların sayısı (3) ve 51 yaş ve üzerindekiilerin sayısı (1)'dir. Öğretmenlerin mesleki kıdem durumu ise şu şekildedir: 0-5 yıl (42), 6-10 yıl (23), 11-15 yıl (12), 16-20 yıl (5) ve 20 yıl ve üzeri (3). Eğitim seviyeleri açısından bakıldığında, öğretmenlerin (3) lise mezunu, (23) ön lisans mezunu, (53) lisans mezunu ve (6) yüksek lisans mezunudur. Son olarak, öğretmenlerin çalıştığı kurum türleri şu

şekildedir: Bağımsız Anaokulu (10), İlköğretim Anasınıfı (10), Özel Anasınıfı (53), Lise Anasınıfı (4), Özel Eğitim kurumu (7) ve diğer (1). Alternatif bir eğitim modeli uygulayan okul öncesi eğitim kurumunda çalıştığını belirten öğretmenlerin sayısının 15 olduğu görülmektedir. Katılımcı öğretmenleri Montessori (8), Waldorf (4), Orman Okulu (2) ve Multibem (1) gibi alternatif eğitim modelleri/yaklaşımları uygulayan okullarda görev yaptıkları görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ve kişisel bilgi formu ile elde edilmiştir.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu; cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, mesleki kıdem ve çalıştığı kurum olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

2.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme, belirli bir konu hakkında benzer türde bilgilerin toplanmasını sağlamak için kullanılan bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Yarı yapılandırılmış görüşme için araştırmacı, önceden planlanmış soruları içeren bir görüşme protokolü oluşturur. Ancak, araştırmacı görüşmenin seyrine bağlı olarak, yan veya alt sorular ekleyerek görüşmenin akışını değiştirebilir ve katılımcının yanıtlarını daha fazla açıklamasını ve detaylandırmasını teşvik edebilmektedir (Türnüklü, 2000).

Araştırmada kullanılan görüşme formu konu ile ilgili alan yazında yer alan makale ve kaynak kitaplardan detaylı tarama yapılarak hazırlanmıştır. Görüşme formunun oluşturulmasının ilk aşamasında, araştırmacılar gerekli incelemelerinin ardından 10 adet açık uçlu soru hazırlamıştır. Daha sonra kapsam geçerliğini sağlamak adına, biri Çocuk Gelişimi alanında ve diğeri ise nitel araştırma konusunda uzman olan iki araştırmacıdan hazırlanan görüşme formuna ilişkin görüş alınmıştır. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan soruların sayısı arttırılarak 13 adet açık uçlu soru olmasına karar verilmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Görüşme formunda bulunan soruların geçerliliğine karar verdikten sonra araştırmayı gerçekleştirmek için gerekli izinler alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra uygulama aşamasına geçilmiştir. İlk olarak görüşmelerin yapıldığı Kırklareli ve Samsun illerinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında (RAM müdürlükleri, özel okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları, ilköğretim ve lise bünyesinde bulunan okul öncesi eğitim kurumları) görev yapan okul öncesi öğretmenlerine ulaşılmıştır. Bu öğretmenlere araştırma hakkında gerekli bilgiler sunulduktan sonra öğretmenlere araştırmaya katılmaya gönüllü olup olmadıkları sorulmuştur. Araştırmada yer alan görüşme soruları sadece araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğretmenlere sorulmuştur. Araştırmada öğretmenlerin kendilerini rahat ifade etmelerini sağlamak için sınıf ortamından uzakta daha sessiz bir ortam ayarlanmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ortalama 25-30 dakika sürmüştür. Görüşme sırasında araştırmacılar herhangi bir kayıt cihazı kullanmamışlardır. Görüşmeye ilişkin notlar araştırmacılar tarafından yazılı olarak kaydedilmiştir. Araştırma kapsamında yapılan tüm görüşmeler

her bir öğretmenle ayrı ayrı görüşülerek ve yüz yüze gerçekleşmiştir. Araştırmada kullanılan alıntılarda öğretmenlerin sadece görüşmelerde ifade ettikleri cümleler doğrudan kullanılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, yarı yapılandırılmış sorular kullanılarak gerçekleşen görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, verilerden elde edilen kodları benzer kavramlar ve temalar çerçevesinde düzenlemeyi amaçlar (Yıldırım & Şimşek, 2008). Analiz sürecinde araştırmacılar, birlikte hareket etme, formları inceleme ve ortak bir görüş için koordineli çalışma sürecini başarıyla yürütmüşlerdir. Her öğretmenin cevapladığı forma sıra numarası verilmiş, ardından kodlanan verilerden temalar oluşturulmuş ve belirlenen kodlar ile temalar düzenlenerek bulgular bölümünde yorumlanmıştır. Veriler sayısal olarak ifade edilerek tablolarda sunulmuş, öğretmen görüşleri örnek olması amacıyla kodlarla belirtilmiş ve analiz süreci tamamlanmıştır.

2.5. Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Araştırmalarda geçerliğin sağlanması için araştırmanın bütün süreci ayrıntılı bir şekilde açıklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada da sürece ilişkin veriler toplanmış, ayrıntılı ve doğrudan alıntılara yer verilmiş, verilerin kodlanması ve temaların oluşturulması kısmında araştırmacılar ile iş birliği ile yapılmıştır. Aynı zamanda alanda uzman kişiler tarafından (biri Çocuk Gelişimi alanında ve diğeri ise nitel araştırma konusunda uzman olan iki araştırmacı) tarafından gereken kontroller yapılmıştır. Nitel verilerin analizi sürecinde Miles & Huberman (1994) güvenilirlik formülü $*Güvenirlik = \frac{Görüş\ Birliği}{(Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)}$ formülü kullanılmış, araştırmacılar arasındaki genel uyuma katsayısı .86 olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Çanakkale Onsekiz Mart Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu 25.05.2023 tarih ve 07/32 sayılı karar ile etik kurul ilkelerine uygun olduğuna karar verilmiştir. Araştırmada işlem sürecine başlamadan önce katılımcılara araştırmanın etik ilkeleri, gönüllülük, gizlilik ve araştırmadan çekilme haklarına ilişkin olarak bilgilendirilme yapılmıştır. Tüm öğretmenlere gerekli bilgilendirme yapıldıktan sonra araştırma sürecine gönüllü öğretmenlerle devam edilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmada elde edilen veriler araştırma soruları ile ilişkili olarak dört başlık altında sunulmuştur.

3.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Farklı Eğitim Modelleri ve Yaklaşımlarıyla İlgili Düşünceleri

Araştırma sırasında öğretmenlere yöneltilen okul öncesi eğitimde uygulanan farklı eğitim modelleri ve yaklaşımları ile ilgili soruya verdikleri cevaplardan, öğretmenlerin en çok sırasıyla Montessori, Reggio Emilia, Waldorf yaklaşımlarını ve High Scope Programını dile getirdikleri görülmüştür. Altı öğretmenin ise farklı eğitim modellerinden hiçbiri hakkında bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcı öğretmenlerin bilgi sahibi oldukları tüm farklı eğitim modelleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bildiklerini İfade Ettikleri Farklı Eğitim Modelleri / Yaklaşımlarına İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	Frekans (n)
Eğitim Modelleri / Yaklaşımlar	Montessori	70
	Reggio Emilia	39
	Waldorf	31
	High/Scope	13
	Head Start	4
	Orman Okulları	3
	Mathazone	3
	Robotik Kodlama	2
	Bank Street	2
	Gems	2
	Stem	2
	Orff	2
	Geleneksel Yaklaşım	1
	Creative Curriculum	1
	Cooperative	1
	Proje Temelli	1
	Multibem	1
	Scamper	1
	Segni Mossi	1
	Bilmiyorum	6
Toplam	186	

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin bildiklerini ifade ettikleri eğitim modeli/yaklaşımları arasında en az ifade edilen eğitim modelleri/yaklaşımları ise Orman Okulları, Head Start, Gems, Geleneksel Yaklaşım, Creative Curriculum, Cooperative, Multibem ve Segni Mossi olduğu görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin farklı eğitim modellerine yönelik görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırmada öğretmenlere farklı eğitim modellerine ilişkin genel görüşleri ve modellerin olumlu/olumsuz yanlarına ilişkin soru sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplardan *öğrenme-öğretme sürecine olumlu etkileri, bilişsel kazanımlar ve uygulamada yaşanan sorunlar* olmak üzere üç alt tema oluşmuştur. Öğretmenlerin en çok dile getirdiği ifadelerin, farklı eğitim modellerinin çocuğa gelişimsel destek sağlaması, kaliteli eğitim sunması olduğu görülmektedir. Bilişsel kazanım olarak da öğretmenler farklı eğitim modellerinin çocukların problem çözme becerilerine katkı sağlayacağını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerden bazılarının bu konudaki görüşleri şu şekildedir:

“Çocuklara katkı sağlar. Bu nedenle gelişimlerinde onlara destek sağlayacak bir niteliğe sahiptir.” (Ö18)

“Çocuk temelli bir eğitim anlayışı mevcuttur. Dolayısıyla işleyiş bakımından zengin uyarıcılar taşırlar.” (Ö38)

“Ülke olarak alternatif yaklaşımlar daha fazla arttı. Sınıfta, okulda farklı yaklaşımlar tercih edilirse mutlu ve donanımlı bir eğitim ortamı oluşur.” (Ö4)

Öğretmenlerin görüşlerine ilişkin elde edilen tüm kodlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Farklı Eğitim Modelleri / Yaklaşımları Hakkındaki Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	Frekans (n)
Öğrenme-Öğretme Sürecine olan olumlu etkileri	Gelişimsel destek sağlar.	14
	Kaliteli eğitim sunar.	11
	Alternatif yaklaşımlar sunar.	9
	Yaratıcılığı yüksek alanlar sunar.	7
	Çocuk temelli eğitim anlayışı benimser.	6
	İşleyiş yönünden zengindir.	6
	Yüksek sınıf içi iletişim sağlar.	6
	Öğretmenlere destek sağlar.	2
	Deneyimleyerek öğrenme imkânı sağlar.	2
	Bireyselleştirilmiş eğitim sunar.	1
	Gelişmiş öğrenme ortamı sunar.	1
Bilişsel Kazanımlar	Mutlu sınıf ortamı sunar.	1
	Problem çözme becerilerini geliştirir.	3
	Zekâ gelişimine destek sağlar.	2
Uygulamada Yaşanan Sorunlar	Sağlıklı bireysel gelişim sağlar.	2
	Ailelerin farklı beklentileri	10
	Fiziksel alan yetersizliği	5
	Materyal eksikliği	5
	Sınıf yapısının uygun olmayışı	5
	Yüksek sınıf mevcudu	2
	Toplam	100

Tablo 3 incelendiğinde, farklı eğitim modellerinin uygulanmasında yaşanan sorunlar temasında ise, ailelerin farklı beklentileri öğretmenler tarafından en fazla ifade edilen görüş olurken, yüksek sınıf mevcudu ise en az belirtilen görüş olmaktadır. Fiziksel alan yetersizliği, materyal eksikliği ile sınıf yapısının uygun olmayışı görüşlerine de tema içerisinde yer verilen diğer görüşlerdir.

Uygulamada yaşanan sorunlar temasına ilişkin bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Gerekli materyallerin eksik kaldığını düşünüyorum. Bu yüzden uygulamada sorun yaşıyoruz.” (Ö11)

“Sınıfların yapısının uygun olmayışı, sınıf mevcudunun kalabalık olması maalesef engelliyor uygulamayı.” (Ö45)

“Çoğu güzel uygulamalar fakat ailelerden kaynaklı yeterince uygulanmıyor.” (Ö8)

“Uygulanması zor. Çünkü anne-baba yaklaşımları engelliyor.” (Ö14)

3.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Farklı Eğitim Modelleri ve Yaklaşımlarının Türkiye'deki Uygulanabilirliği Konusundaki Görüşleri

Okul öncesi öğretmenlerinin farklı eğitim modelleri/yaklaşımlarının Türkiye’de uygulanabilirliği açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin değerlendirmeleri analiz edildiğinde dört alt tema altında toplandığı görülmüştür. Bu alt temalar zorluklar, beklentiler, olumlu yanlar ve popülerlik şeklinde isimlendirilmiştir. Öğretmenler tarafından dile getirilen ifadelerden en çok kod zorluklar alt teması altındadır. Öğretmenlerin dörtte birinden fazlası yetersiz fiziksel şartları farklı eğitim modellerinin uygulanması önünde bir zorluk olarak ifade etmişlerdir. Yaklaşık dörtte biri ise yeterince yaygınlaşmamasını bir zorluk olarak ifade etmiştir. Beklentiler alt temasını oluşturan kodlardan en çok dile getirileni farklı eğitim yaklaşımlarının sayılarının artması ile ilgilidir. Örneğin öğretmenlerden biri bu konudaki düşüncesini “*Sınıf düzenlemesi açısından ülkemizde zor uygulamalardır. Bunun için fiziksel şartları ortaya dökmek gerekir. Ekonomik yetersizliklerde bu duruma eşlik etmektedir. (Ö2)*” şeklinde ifade ederken, bir başka öğretmen ise “*Gerekli ve yeteri kadar uygulanmıyor. Sebebi fiziksel koşullar, sınıf ortamı, sınıf mevcudu, ekonomik zorluk. Bu konuda ülkemizdeki okullar eksik. (Ö5)*” şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenlerin cevaplarından elde edilen tüm kodlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Farklı Eğitim Modelleri/Yaklaşımlarının Türkiye’de Uygulanabilirliği Hakkındaki Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	Frekans (n)
Zorlukları	Yetersiz fiziksel şartlar	26
	Yeterince yaygınlaşmaması	19
	Ekonomik yetersizlikler	10
	Sadece donanımlı okulların uygulayabilmesi	7
	Yeterli ilginin olmaması	5
	Birebir uygulanmasının çok zor olması	4
Beklentiler	Sayıları artmalı.	13
	Türkiye’de önemsenmeli.	7
Artıları	Birçok müfredata uyarlanabilir olması	5
	Çocuk gelişimine destek sağlaması	2
Popülerlik	Son zamanlarda artış	6
	Belirli bir kesime hitap etme	5
	Sadece popüler olanların ön plana çıkması	3
	Gösteriş amaçlı uygulanması	3
Toplam		115

Tablo 4’te yer alan popülerlik teması incelendiğinde ise öğretmenlerin, farklı eğitim modellerinin son zamanda artmasına, belli bir kesime hitap etmesine ve gösteriş amacı taşıdıklarına yönelik görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Popülerlik temasına ilişkin bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“*Sadece isim olarak kurumlarda kullanıldığını düşünüyorum.*” (Ö28)

“Sadece belli bir kesim kurumun uyguladığını, gösteriş amacı güttüğünü ve uygulamada tam olarak içeriği yansıtmadıklarını düşünüyorum.” (Ö35)

3.3. Okul Öncesi Öğretmenleri, Kendilerinin Bir Eğitim Modeli Tasarlama Fırsatı Olsa, Hangi İlkeleri Öncelikli Olarak Tercih Edecekleri Yönündeki Görüşleri

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinden bir eğitim modeli tasarımları istenmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan hangi eğitim ilkelerine öncelik verdikleri değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin değerlendirmeleri analiz edildiğinde görüşlerin yedi alt tema altında toplandığı Tablo 5’te görülmektedir.

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenleri Kendileri Bir Eğitim Modeli Tasarlasalar Bu Modelde Nelere Öncelik Vereceklerine İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	Frekans (n)
Çocuk Odaklı	Çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesini destekleyen	16
	Çocuk merkezli olan	9
	Bireysel farklılıkların ön planda olduğu	8
	Öğretmenin izleyici olduğu	3
	Çocuklarla empati kurma imkânı sunan	1
Doğa Temelli Olması	Öğrencinin aktif olduğu	1
	Doğal (açık) alanda eğitim	14
Belirli Bir Modeli Uygulama	Açık hava çalışmaları	4
	Montessori yaklaşımı	8
	Orman okulu	4
	Proje temelli	1
Bilişsel Beceriler	Waldorf yaklaşımı	1
	Deneyimleme imkânı sunan	7
	Sorumluluk duygusu veren	6
	Yaratıcılığı destekleyen	6
	Keşfederek öğrenme imkânı sunan	6
	Gelişim destekleyen	4
Sosyal Beceriler	Problem çözme becerilerini geliştiren	1
	Tüm duyulara hitap eden	1
	Sosyal olarak zayıf olan yönleri geliştiren	4
İçerik	Toplumsal kurallara uyabilen	2
	Değerler konusunda duyarlı olabilen	1
	Oyun temelli olan	6
	Branşlara yönelik eğitim sunan	1
	Karma sistem	1
	Müzik temelli olan	1
	Drama temelli olan	1
Yarı yapılandırılmış etkinlikler sunan	1	
Sınıf Ortamı	Fiziksel donanımlı	2
	Aktif bir eğitim ortamı sunan	2

Rahat alan sunan	1
Bilmiyorum	4
Toplam	128

Tablo 5'te öğretmenlerin öncelik verdiğini ifade ettiği eğitim ilkeleri arasında yaparak yaşayarak öğrenme, çocuğu merkeze alma ve doğal ve açık alanda eğitim olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görüşlerine ilişkin örnekler şu şekildedir:

“Çocuğun yaparak yaşayarak öğrendiği bir eğitim modeli olmasına ve çocuğu merkeze alarak eğitim gerçekleştirdiğim bir sistem oluşturdum.” (Ö70)

“Çocuklarla empati kurulan, öğretmenin rehber olduğu, olabildiğince az mevcutlu bir sınıf ortamı ile modelimi oluşturmak isterdim.” (Ö81)

“Daha doğa temelli, açık hava çalışmalarının yoğun ve yaratıcılıklarının ön planda olduğu bir eğitim modeli isterdim.” (Ö37)

“Doğayla iç içe bir sistem düşünürdüm. Yaz, kış, yağmur, çamur demeden dışarıda oyunların oynandığı bir modeli uygulamak isterdim açıkçası.” (Ö1)

Tablo 5'te belirtilen görüşlere göre, belirli bir modeli uygulamasına yönelik ise, öğretmenler en çok Montessori ve Orman okulu yaklaşımını uygulamak istediklerini belirtmişlerdir. Örneğin bir öğretmen bu konuda görüşünü *“Montessori yaklaşımına benzer yaklaşım olurdu. Çocuk merkezli çocuğun ilgi ve istekleri doğrultusunda hazırlanmış, yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi hedef alan bir yaklaşım olurdu.” (Ö38)* olarak belirtmiştir. Bilişsel ve sosyal beceriler teması incelendiğinde, öğretmenler en fazla deneyimlemeye imkân vermeyi ve sosyal yönleri geliştirmeyi vurgulamışlardır. Ayrıca öğretmenler tasarladıkları modelin oyun temelli olmasını da belirtmişlerdir.

3.4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Montessori, Reggio Emilia, Waldorf Yaklaşımları ve High Scope Programı Hakkındaki Düşünceleri

Öğretmenlerin okul öncesi eğitimde uygulanan Montessori, Reggio Emilia, Waldorf yaklaşımlarına ve High Scope Programı'na ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin belirttikleri görüşler analiz edildiğinde, yaklaşımların uygulama ilkeleri, değerler, sağladığı yararlar ve doğa temelli olması başlıklı dört alt tema altında toplandığı görülmüştür. Öğretmenlerin görüşleri çerçevesinde sadece Montessori yaklaşımında yer alan materyallere vurgu yapıldığı görülmüştür. Bu nedenle Montessori yaklaşıma ait materyal alt teması oluşturulmuştur. Öğretmenlerin cevaplarından belirtilen her bir yaklaşım için elde edilen kodlara Tablo 6'da yer verilmiştir. Öğretmenlere ayrıca her bir yaklaşımda kullanılan materyallere ilişkin de soru sorulmuştur. Öğretmenlerin her bir yaklaşıma uygun olduğunu düşündüğü materyallere ilişkin kodlar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Montessori, Reggio Emilia, Waldorf Yaklaşımlarına ve High Scope Programına İlişkin Düşünceleri

Tema	Montessori		Reggio Emilia		High Scope		Waldorf	
	Kodlar	n	Kodlar	n	Kodlar	n	Kodlar	n
Uygulama İlkeleri	Yaşam becerileri kazandırma	22	Uygulama ve deneyimleme	14	Planlayarak ilerleme	5	Sanat odaklı	12
	Yaparak-yaşayarak öğrenme	9	Keşfederek öğrenme	5	Birebir çalışma	4	Hayal dünyasına odaklı	4
	Kendi kendine yetebilen	8	Gerçek yaşamla ilişkilendirme	3	Yaşantıya dönük	2	Oyun merkezli	3
	Bireysel farklılıklara saygı	3	Sanat odaklı eğitim	2	Deneyimleme	1	El işi çalışmaları	1
Değerler			Proje temelli eğitim	1	Aktif öğrenme	1	Çok yönlü eğitim	1
			Katı kurallardan uzak bir yaklaşım	1				
	Sorumluluk	9	Yaratıcılık	5	Sorumluluk	3	Sorumluluk	7
	Özgüven	1	Özgüven	1	Sorgulayıcı	2	Yaratıcılık	3
Sağladığı Yararlar	Özgürlük	1			Üretici	2	Özgürlük	2
					Özgüven	2	Paylaşma	1
	Bilişsel gelişimi destekler.	8	Çocuğun gelişimini destekler.	7	Çocuğun gelişimini destekler.	3	Bilgiyi somutlaştırır.	3
	Hata yaparak öğrenmeye izin verir.	4	Yaratıcılığı destekler.	5	Uygun öğrenme ortamı sunar.	2	Sanatla eğitir.	3
Doğa Temelli Olması	Çocukların gelişimini destekler.	3	Merak uyandırır ve somutlaştırır	3	Bilişsel gelişimi destekler.	2	Gelişimi destekler.	2
	Keşfetmeye izin verir.	3	Özgüveni arttırır.	1	Yaşam becerisi artar.	2	Yaşayarak öğretir.	1
	Özbakım becerilerini geliştirir.	2			Hayal gücü ve yaratıcılığı arttırır.	2		
	Motor becerilerini geliştirir.	2						
Materyal	Yaratıcılık ve hayal gücünü destekler.	2						
	Doğal ve ahşap materyaller	11	Doğal ortam sağlaması	13			Doğanın içinde öğrenme	13
	Materyal zenginliği	3	Bahçe etkinliklerine yer vermesi	3				
Toplam	Materyalin çocuğa göre olması	3	Orman gezilerine yer vermesi	1				
	Bilmiyorum	1	Bilmiyorum	20	Bilmiyorum	51	Bilmiyorum	33
		95		85		84		89

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Montessori, Reggio Emilia, Waldorf Yaklaşımlarına ve High Scope Programına Uygun Materyallere İlişkin Görüşleri

Alt tema	Montessori		Reggio Emilia		High Scope		Waldorf	
		n		n		n		n
	Bilmiyorum	6	Bilmiyorum	25	Bilmiyorum	52	Bilmiyorum	39
	Tahta bloklar ve Ahşap	29	Kum-toprak	20	Lego-blok	8	Bebek	6
	Boncuk-düğme	15	Yaprak	9	Kuklalar	4	Müzik aletleri	6
	Mutfak aracı	12	Dal parçaları-taş	8	Boyalar	4	Çeşitli boya-fırça	5
	Ritim aleti	10	Doğa materyali	8	Hikâye kitabı	4	Tahta oyuncaklar	4
	İp	7	Tırmık-kürek	7	Özgür ürün	3	Dal parçaları	4
	Evcilik oyuncağı	5	Bitkiler	6	Yapboz	3	Arabalar	4
	Bağcık	5	Su kapları	6	İnşa köşeleri	3	Ekleme malzemeleri	3
Materyal	Tabak	5	Büyüteç	6	Dokunsal araçlar	2	Taş	3
	Duyu kitabı	5	Çamur	6	Büyüteç	2	Dokunsal materyal	3
	Puzzle	4	Kozalak	5	Müzik aleti	2	Yaprak	2
	Dikiş makinesi	4	Ağaçlar	5	Tamir Aleti	2	Ağaç	2
	Kinetik kum	3	Kuklalar	4			Minyatür aile figürü	2
	Matematik materyali	3	Tırmanma duvarı	4			İp	2
	Eşleştirme çorabı	3	Tohum-fidan	4			Ceviz-kozalak	2
	Toz bezi	2	Kelime kartları	3			Fotoğraflar	2
	Magnet	2	Ayna	2			Kukla-kostüm	2
	Tırtıklı makas	2	Boyama kalemi	2			Tornavida-çekiç	2
	Tırtıklı lego	2	Hamur kapları	2				
	Renkli top	2	Çekiç	2				
			Hayvan resimleri	2				
			Ritim çubukları	2				
Toplam		126		138		89		93

Tablo 6'da gösterildiği üzere, okul öncesi öğretmenlerinin Montessori yaklaşımına ilişkin genel görüşleri beş farklı alt tema altında toplanmaktadır. Tabloda sunulan uygulama ilkeleri temasında en fazla görüşün, yaşam becerileri kazandırma ve yaparak-yaşayarak öğrenme ile ilgili olduğu görülmektedir. Montessori yaklaşımına ilişkin Değerler temasında sorumluluk, özgüven, özgürlük öğretmenlerin bu yaklaşıma ilişkin vurguladıkları değerlerdir. Yaklaşımın sağladığı yararlar olarak, öğretmenler Montessori yaklaşımının bilişsel gelişimi desteklediğini ve hata yaparak öğrenmeye izin verdiğini belirtmişlerdir. Örneğin öğretmenlerden biri Montessori yaklaşımını “Çocuğu hayatın gerçekleri ile iç içe yaparak yaşayarak kalıcı hayata hazırlık olacak bir yaklaşım. (Ö82)” şeklinde

tanımlamıştır. Bir başka öğretmen ise, “*Özgüvenli birey yetiştirilmesi adına ve ilerde kendi kendine yetebilme durumlarında destek sağlayacağını düşündüğüm bir model. (Ö7)*” şeklinde tanımlamaktadır.

Öğretmenler Montessori yaklaşımına ilişkin materyallere özellikle vurgu yaptığı görülmektedir. Montessori yaklaşımında doğal ve ahşap materyallerin kullanılması ve materyallerin çocuğa göre olması öğretmenlerin belirttikleri görüşler arasında yer almaktadır. Tablo 7’de görüldüğü üzere, öğretmenler Montessori yaklaşımıyla ilişkili materyalleri, tahta bloklar ve ahşap, boncuk-düğme, mutfak aracı ve ritim aleti olarak belirtmişlerdir. Montessori yaklaşımındaki materyallere ilişkin bir öğretmen “*Montessori yaklaşımının uygun materyali ahşaptır. Günümüzde mobilyalarda bile adını duyurmaktadır. Beş duyu organımızı destekleyici doğal materyaller, gelişimi sağlayacak materyaller kullanılmalıdır.*” (Ö42) şeklinde görüş belirtirken bir başka öğretmen ise “*Kesinlikle duyu materyalleri ve matematik materyalleri Montessori yaklaşımına birebir uymaktadır. (Ö40)*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Öğretmenlere Reggio Emilia yaklaşımına ilişkin görüşleri sorulduğunda, öğretmenlerin yaklaşımın en fazla doğa temelli olmasına ve doğal ortam sağlamasına vurgu yaptıkları görülmektedir. Reggio Emilia yaklaşımının uygulama ilkeleri olarak da en fazla uygulama ve deneyimleme görüşüne yer vermektedirler. Yaklaşımla ilişkilendirilen değerlerin ise yaratıcılık ve özgüven olduğu görülmektedir. Son olarak Reggio Emilia yaklaşımının sağladığı yararlar çocuğun gelişimini ve yaratıcılığı destekler görüşlerini belirtmişlerdir. Örneğin, Reggio Emilia yaklaşımını öğretmenlerden biri “*ilham veren çalışmaların yoğun olması.*” (Ö43) şeklinde diğeri “*Özgüvenli bireylerin geliştiği, aktif becerilerinin yüksek olduğu bir eğitim modeli. (Ö12)*” olarak tanımlamışlardır.

Öğretmenlerin Reggio Emilia yaklaşımıyla ilişkili materyaller olarak en çok kum-toprak, yaprak, dal ve taş vb. materyalleri belirttikleri Tablo 7’de görülmektedir. Öğretmenlerden bazıları Reggio Emilia yaklaşımına ilişkin materyalleri “*Dal parçaları, taş, ağaçlar doğada en çok bulunan materyaller. (Ö7)*” ve “*Doğal ve geri dönüşümlü olan her materyal. (Ö42)*” şeklinde görüşlerle ifade etmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenlerinin High Scope Programının uygulama ilkelerine yönelik görüşlerinde en fazla planlayarak ilerleme ve birebir çalışmaya vurgu yaptıkları Tablo 6’da görülmektedir. Öğretmenler High Scope Programını en çok sorumluluk, sorgulayıcı, üretici ve özgüven değerleri ile ilişkilendirmişlerdir. Örneğin öğretmenlerden biri High Scope Programını “*Yaşama dönük becerilerin kazanıldığı bir model olduğundan çocuklara birçok katkısı olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle aktiflik her zaman söz konusu.*” (Ö12) şeklinde tanımlarken bir diğeri “*Planlı çocuklar, sorumluluk almaya teşvik eden sistem.*” (Ö65) olarak tanımlamaktadır. High Scope Programının sağladığı yararlar olarak da en fazla çocuğun gelişimini desteklediğine vurgu yapmışlardır.

Öğretmenlerin High Scope Programıyla ilişkili materyallere en çok lego, kukla, blok ve boyalar vb. materyalleri belirttikleri Tablo 7’de görülmektedir. Örneğin öğretmenlerden biri materyallere ilişkin “*Legolar, yapbozlar, bloklar ve kuklalar aklıma ilk gelen materyaller oldu. (Ö39)*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Öğretmenlere Waldorf yaklaşımına ilişkin görüşleri sorulduğunda, öğretmenlerin aynı Reggio Emilia yaklaşımında olduğu gibi, en fazla doğa temelli olmasına ve doğanın içinde öğrenmeye vurgu yaptıkları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin Waldorf yaklaşımının uygulama ilkelerine yönelik görüşlerinde en fazla sanata ve hayal dünyasına odaklı olmasına vurgu yaptıkları Tablo 6’da görülmektedir. Öğretmenler Waldorf Yaklaşımını en çok sorumluluk, yaratıcılık, özgürlük ve paylaşma değerleri ile ilişkilendirmişlerdir. Örneğin öğretmenlerden biri Waldorf yaklaşımını “*Doğal ve açık ortamlarda eğitimin daha sık verildiği, sanat kavramının ön planda olduğu bir yaklaşımı çağırıştırıyor.*” (Ö81) şeklinde tanımlarken, bir diğeri “*Waldorf yaklaşımı eğitimi sanat çalışmaları ile birleştiren bir model.*” (Ö42) olarak tanımlamaktadır.

Öğretmenlerin Waldorf yaklaşımıyla ilişkili materyallere en çok bebek, müzik aleti ve boyalar vb. materyalleri belirttikleri Tablo 7’de görülmektedir. Örneğin öğretmenlerden biri materyallere ilişkin *“Ahşap bebek ve arabalar Waldorf için en önemli materyaller. Çocuğun yaratıcılığına göre bir gün ambulans, bir gün yarış arabası gibi kullanılabilen tek tip oyuncaklardır.”* (Ö37) şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışma, okul öncesi eğitimde uygulanan farklı eğitim modelleri ve yaklaşımlarına ilişkin okul öncesi öğretmen görüşlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada, amaca yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen cevaplar analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, okul öncesi öğretmenleri arasında en yaygın olarak bilinen yaklaşımın "Montessori" olduğu görülmektedir. Zembat ve diğerleri (2019) ile Kılınc ve diğerlerinin (2018) araştırmalarına göre de okul öncesi öğretmenlerinin en çok bildikleri yaklaşımın Montessori olduğu görülmektedir. Kayahan-Yüksel & Kartal (2020) araştırmasında, öğretmenlerin Montessori’nin yanında Waldorf yaklaşımını da bildikleri belirtilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilere dayanarak, en az bilinen eğitim modelleri/yaklaşımlarının ise Head Start, Gems, Creative Curriculum olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun bir nedeni, dünyada bilinen ve uygulanan olan bazı eğitim modellerinin ülkemizde uygulanmasına ilişkin örneklerin sınırlı olması olabilir (Alternatif Okullar, 2023). Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin Head Start programı gibi ABD’de uygulanan köklü bir programın farkında olmaları önem arz etmektedir. Çünkü bu program özellikle dezavantajlı bölgelerdeki çocuklara ve ailelere ulaşmayı hedefleyen etkili bir programdır (Kıncık Kılıç ve Aktan Acar, 2021). Türkiye’de aynı isimle olmasa da Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV)’in dezavantajlı gruplara yönelik uyguladığı müdahale programları da mevcuttur (AÇEV, 2024). Ayrıca, Çanakkale’de yine dezavantajlı koşullardan gelen çocuklara ücretsiz okul öncesi eğitim sağlayan ÇABAÇAM eğitim modeli de çalışmalarını sürdürmektedir (Aktan Acar ve Türk, 2023). Okul öncesi öğretmenlerinin dezavantajlı koşullardan gelen çocuklara yönelik bu tarz erken müdahale programları konusunda bilgi sahibi olma durumu ileride yapılacak araştırmalarda daha detaylı değerlendirilebilir.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitimde uygulanan farklı eğitim modelleri / yaklaşımları hakkındaki düşünceleri incelendiğinde yaklaşımların yeterince uygulanması durumunda çocukların gelişimlerini olumlu yönde etkileyeceği ve eğitim ortamını zenginleşeceği ifade edilmektedir. Bu durumun aksine yüksek sınıf mevcudu ve fiziksel imkânların sınırlı olması, aile tutumları ve beklentileri nedeniyle farklı eğitim modellerinin ve yaklaşımlarının uygulanmasında sorunlarla karşılaştıklarını da ifade ettikleri görülmektedir. Araştırmanın bu bulgusu Sharma ve diğerleri (2004)’nin belirttiği aile ve toplumun farklı beklentilerinin, farklı eğitim modelleri ve yaklaşımlarının uygulanmasında zorluklar yaşanmasına neden olabildiği görüşüyle örtüşmektedir. Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin eğitimde değişim süreçlerine karşı olumlu bir bakış açısına sahip oldukları, ancak eğitimde farklı uygulamaları hayata geçirme süreçlerinde öğretmenlerin, meslektaşlarından ve yöneticilerden destek almaya ihtiyaç duydukları da görülmektedir (Kilgallon ve diğerleri, 2008; Maskit & Firstater, 2016). Bunun yanında farklı model/yaklaşım uygulayan okulların uygulamalarında benimsenen modelin ilkelerini çok yansıtmadıkları ve bu modelleri ticari kaygılarla gösteriş amaçlı kullandıklarını belirten öğretmenlerde olduğu görülmektedir. Bazı özel anaokulları ailelerin dikkatini çekebilmek ve daha çok çocuğun okula kayıt yaptırması adına bu tarz uygulamaları ön plana çıkarabilmektedir (Ip, 2021).

Okul öncesi öğretmenlerine Montessori, Reggio Emilia, Waldorf yaklaşımları ve High Scope Programıyla ilgili düşünceleri sorulduğunda, öğretmenlerin Reggio Emilia, Waldorf yaklaşımları ve High Scope Programına ilişkin daha karmaşık bilgilere sahip oldukları gözlemlenmiştir. Örneğin; Reggio

Emilia yaklaşımında proje odaklı olmasının ve artistik/estetik duyguları geliştirmenin ön planda olmasına öğretmenlerin daha az görüş bildirdikleri görülmektedir. Ayrıca Reggio Emilia yaklaşımını en çok kum-toprak materyaliyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Yaklaşımın önemli unsuru olan Piazza mekânına vurgu sadece bir öğretmen tarafından yapılmıştır. Zembat ve diğerleri (2019)'nin araştırma bulgularında öğretmenlerin %15'i yaklaşımda Piazza adında bir merkezin varlığını ve burada etkileşim halinde olduklarını dile getirmiştir.

Buna karşılık okul öncesi öğretmenlerinin, Montessori ve Waldorf yaklaşımına ilişkin görüşleri, yaklaşımların uygulama ilkeleri ve içerikleriyle daha uygun olduğu söylenebilir. Örneğin, Montessori yaklaşımına ilişkin uygulama ilkeleri temasında Montessori yaklaşımının çocuğa yaşam becerileri kazandırma (Dereli İman ve diğerleri, 2019; Liu & Tian 2023) görüşünün okul öncesi öğretmenleri tarafından yaygın bir şekilde ifade ettikleri görülmektedir. Yapılan bir başka çalışmada ise, araştırmaya katılanların yarısı Montessori yaklaşımının ahşap/doğal materyal kullanımına önem veren bir yaklaşım olduğunu dile getirmiştir (Zembat ve diğerleri, 2019). Mevcut çalışmada buna sonuca paralel şekilde öğretmenler Montessori yaklaşımını ahşap ve tahta bloklarla ilişkilendirmişlerdir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri, Waldorf yaklaşımını doğa temelli bir yaklaşım olarak değerlendirirken (Nicol, 2010); High Scope Programını planlayarak ilerleme ve birebir çalışma ile ilişkilendirdikleri söylenebilir (Atalar, 2021; Gökmen ve diğerleri, 2016). Ancak araştırmaya katılan öğretmenlerden Waldorf yaklaşımı ve High Scope Programı ile ilgili sorulara daha az cevap vermeleri, öğretmenlerin bu yaklaşımlara dair daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduklarının bir göstergesi olabilir (Semiz & Yıldırım, 2022; Zembat ve diğerleri, 2019). Memduhoğlu ve diğerleri'nin (2015) alternatif eğitim uygulamalarının Türkiye'de uygulanabilirliğini belirlemeyi amaçlayan çalışmasında, katılımcıların kavram kargaşası yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle ülkemizde uygulanması öngörülen eğitim model ve yaklaşımların, okul öncesi öğretmenleri tarafından yeterince iyi değerlendirilemediğine vurgu yapmışlardır. Ayrıca akademisyen, öğrenci ve öğretmenlerle yaptıkları görüşmeler sonucunda alternatif okul uygulamalarının Türkiye için henüz yeni bir kavram olduğu bu sebeple de alternatif modellere ilişkin kavram karmaşalarının fazla olduğu sonucu çıkmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerine kendilerinin bir eğitim modeli tasarımları istendiğinde, öğretmenler tasarladığı modelde yaparak yaşayarak öğrenmeye vurgu yapmışlardır. Ayrıca öğrenci merkezli olma ve doğa temelli olma ilkelerine öncelik vereceklerini ifade etmişlerdir. Hem ülkemizde hem de dünyada okul öncesi öğretmenlerinin, açık alanda öğrenmenin önemini giderek daha fazla fark ettikleri söylenebilir (Bland, 2010). Açık havada geçirilen zaman, çocukların fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimine fayda sağlamaktadır. Doğa temelli eğitim yaklaşımları, çocukların doğayla bağlantısını artırmak ve doğanın çocukların gelişimleri üzerindeki faydalarını kullanmak amacıyla popülerlik kazanmıştır. Yakın zamanda yapılan araştırmalar açık alanda öğrenme ortamlarının çocukların hem akademik hem de sosyal duygusal gelişimleri açısından olumlu katkı sağladığını göstermektedir (Chawla ve diğerleri, 2014; Chawla, 2015; Cordiano ve diğerleri, 2019). Okul öncesi öğretmenlerinin doğa temelli yaklaşımlara öncelik vermesi bu anlamda önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, araştırmanın genel amacı doğrultusunda farklı eğitim modeli/yaklaşımlara ilişkin okul öncesi öğretmenlerin genel düşüncelerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu konu hakkındaki daha ayrıntılı görüşlerini almak için farklı eğitim modeli/yaklaşımı uygulayan okullarda uzun süre görev yapmış öğretmenlerle birebir görüşmeler yapılarak farklı eğitim modeli/yaklaşımlara ilişkin daha ayrıntılı görüşler elde edilebilir. Özellikle dezavantajlı gruplara yönelik geliştirilen eğitim modelleri ve programları konusunda farkındalık çalışmalarının sayısı artırılabilir. Bu konuda okul öncesi öğretmenlerine eğitimler düzenlenebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin lisans eğitiminde alternatif eğitim yaklaşımlarına daha fazla yer verilmesi konusunda da çalışmalarda yürütülebilir. Bu araştırma

için sadece okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. İlerde yapılacak çalışmalar için kurumun üst yöneticilerinin veya öğretmen adaylarının da görüşleri alınmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Aktan Acar, E. (2021). Erken çocukluk mozaiği Büyük düşünceler/fikirler, modeller ve yaklaşımlar. Nobel Akademi.
- Aktan Acar, E. & Türk, A. (2023). Toplum temelli erken müdahale programlarına bir örnek: ÇABAÇAM Modeli. F. Çorapçı ve A. Doğan (Ed.), *Çocuk ve ergenler için önleyici müdahale programları* Nobel Akademi.
- Alternatifokullar.(2023).<http://alternatifokullar.com/online-alternatif-egitimler/>Erişim tarihi:26.05.2023.
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV). (2024). Dezavantajlı gruplara yönelik uyguladığı müdahale programları. [AÇEV- Anne Çocuk Eğitim Vakfı \(acev.org\)](http://acev.org/)/ [Çocuk Eğitim Programı- AÇEV- Anne Çocuk Eğitim Vakfı \(acev.org\)](http://acev.org/) Erişim tarihi: 14.03.2024.
- Atalar, D. A. (2021).Haydi birlikte planlayalım, çalışalım, değerlendirelim: High Scope programı. Erken çocukluk mozaiği (4.baskı). Nobel Akademi.
- Başal, H. A. (2012). Gelişim ve psikoloji: Nasıl mutlu ve başarılı bir çocuk yetiştirebilirim? Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Bilaloğlu, G. R. (2004). Okul Öncesi Eğitimde High/Scope Yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 41-56.
- Chawla, L. (2015). Benefits of Nature Contact for Children. *Journal of Planning Literature*, 30(4), 433-452. <https://doi.org/10.1177/0885412215595441>
- Chawla, L., Keena, K., Pevac, I., & Stanley, E. (2014). Green schoolyards as havens from stress and resources for resilience in childhood and adolescence. *Health & place*, 28, 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2014.03.001>
- Cordiano, T. S., Lee, A., Wilt, J., Elszasz, A., Damour, L. K., & Russ, S. W. (2019). Nature-Based Education and Kindergarten Readiness: Nature-Based and Traditional Preschoolers are Equally Prepared for Kindergarten. *International Journal of early childhood environmental education*, 6(3), 18-36.
- Çelik, M. (2013). Öğrenme çocuk ile büyür: Erken çocukluk eğitiminde Waldorf yaklaşımı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 15 (2) 39-5.
- Dereli İman, E., Danişman, Ş., Akin Demircan, Z. & Yaya, D. (2019). The effect of the Montessori education method on pre-school children's social competence – behaviour and emotion regulation skills. *Early Child Development and Care*, 189:9, 1494-1508, DOI: [10.1080/03004430.2017.1392943](https://doi.org/10.1080/03004430.2017.1392943)
- Ekici, Y. F. (2015). Okul öncesi eğitimde uygulanan çocuk merkezli yaklaşımların kuramsal temel, eğitim ortamı ve öğretmenin rolü açısından karşılaştırılması. *Akademik Sosyal Araştırmaları Dergisi*, 3(12),192-212. DOI: 10.16992/ASOS.643.

- Gündoğdu, K., Kaya, İ, H.,& Tuğluk, N. M. (2010). Okul öncesi eğitimde Montessori Yaklaşımı. *Journal Of Kazım Karabekir Education Faculty*,0 (13),167-174.
- Gökmen, H. A., Deveci, H., Bingöl, K., Bekir, H., Temel, F. Z., & Kanat, K. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin High/Scope Yaklaşımı İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2481-2500.
- High/Scope Inspiring Educators To Inspire Children. (2023). <https://highscope.org/>. Erişim tarihi:10.03.2023.
- Ip, S. (2021). *The implementation of marketing in private early childhood education centres in Hong Kong: an investigation of the effect on marketing ethics* (Doctoral dissertation, Middlesex University).
- İnan, H. Z. (2021). Reggio Emilia-İlhamlı Okullarda Kaynaştırma Eğitimi: Meta-Etnografik Bir Araştırma. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 5(1) 5-43. <https://doi.org/10.24130/eccdjecs.1967202151284>.
- Kayahan Yüksel, D., & Kartal, S. (2020). Okul Öncesi Dönemde Alternatif Bir Eğitim Modeli: Waldorf Yaklaşımı ve Materyallerine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9 (3),845-859. <https://doi.org/10.30703/cije.656302>
- Kilgallon, P., Maloney, C., & Lock, G. (2008). Early Childhood Teachers Coping with Educational Change. *Australasian Journal of Early Childhood*, 33(1), 23-29. <https://doi.org/10.1177/183693910803300105>
- Kılıç, Ş., ve Can, E. (2019). Okul Öncesi Eğitim: Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48 (1), 483-519.
- Kınık Kılıç, E. & Aktan Acar, E. (2018). Her çocuk eşit eğitimi hak eder: Head start programı. Erken çocukluk mozaığı (4.baskı). Nobel Akademi.
- Koca, C. & Ünal, F. (2018). Türkiye'deki Bir Waldorf Anaokulunun Misyon, Vizyon ve Diğer Anaokullarından Farklı Yönlerine İlişkin Görüşlerin İncelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6 (3), 185-206. <http://dx.doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s9m>
- Köksal Akyol, A. ve Oğuz, V. (2006). Çocuk eğitiminde Montessori yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (15),243-256.
- Lee, J. S. (2006). Preschool teachers' shared beliefs about appropriate pedagogy for 4-year-olds. *Early Childhood Education Journal*, 33, 433-441. <https://doi.org/10.1007/s10643-006-0059-1>
- Leka, A. (2018). The Montessori Philosophy is a good foundation to education of new generation: The constructivist philosophy of learning is a sure foundation that guarantees the new quality of the educational process. *ILIRIA International Review*. 8 (2) 227-238.
- Lillard, A. S. (2019). Shunned and admired: Montessori, self-determination, and a case for radical school reform. *Educational Psychology Review*, 31, 939–965. <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09483-3>
- Liu, S. & Tian, A. (2023). The influence of Montessori education on children's personality development and the way of thinking. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*. 16. 173-180. 10.54254/2753-7048/16/20231141.

- Measelle, J. R., John, O. P., Ablow, J. C., Cowan, P. A., & Cowan, C. P. (2005). Can children provide coherent, stable, and valid self-reports on the big five dimensions? A longitudinal study from ages 5 to 7. *Journal of personality and social psychology*, 89(1), 90. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.89.1.90>
- Maskit, D., & Firstater, E. (2016). Preschool Teachers' Perspectives on Teaching as a Profession and Pedagogical Change. *Journal of Research in Childhood Education*, 30(2), 200–210. <https://doi.org/10.1080/02568543.2016.1143417>
- Manera, L. (2019). The aesthetic experience in the Reggio Emilia Approach. *Studi di estetica*, (13).
- Memduhoğlu, B. H., Mazlum, M. M., & Alav, Ö. (2015).Türkiyede Alternatif Eğitim Uygulamalarına İlişkin Öğretmenlerin ve Öğretim Üyelerinin Görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 40(179), 69-87. DOI: <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2015.3913>.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel Araştırma. S.Turan (Ed.), Nobel Akademi.
- Metin Aslan, Ö. (2021). Çocuğun renkli yansımalarından kalıcı izlerine giden bir hayat: Reggio emilia yaklaşımı (s.457-484). Erken çocukluk mozaïği (4.baskı). Nobel Akademi.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024). Okul Öncesi Eğitim Programı. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. [MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü](#). Erişim tarihi: 15.03.2024.
- Montessori, M. (1997). Çocuk eğitimi, Montessori metodu (5.baskı). Özgür Yayıncılık.
- Montessori, M. (2004). *The Montessori method: the origins of an educational innovation: including an abridged and annotated edition of Maria Montessori's The Montessori method*. Rowman & Littlefield.
- Nicol, J. (2010). *Bringing the Steiner Waldorf approach to your early years practice*. Routledge.
- Nores, M., & Barnett, W. S. (2010). Benefits of early childhood interventions across the world:(Under) Investing in the very young. *Economics of education review*, 29(2), 271-282. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2009.09.001>
- Özbek Ayaz, C. (2021). Erken çocukluk mozaïği: Eğitimde tabula rasa anlayışını yıkan ve çocuğun rönesansını yaratan bir devrim: Montessorri metodu (s.319-350). (4.baskı). Nobel Akademi.
- Pam, C. (1996). Child-Centered Early Childhood Education in Eastern Europe: The Step By Step Approach. *Childhood Education*, 72 (6), 337-341.
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative Research*. John Wiley & Sons, Ltd.
- Pekdoğan, S. (2012). Reggio Emilia yaklaşımı üzerine bir çalışma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 12(2),237-246.
- Peyton, L. (2005) "High/Scope Supporting the Child, the Family, the Community": A Report of the Proceedings of the High/Scope Ireland Third Annual Conference, 12th October 2004, Newry, Northern Ireland, *Child Care in Practice*, 11:4, 433-456, DOI: 10.1080/13575270500340093
- Shivakumara, K., Dhiksha, J., & Nagaraj, O. (2016). Efficacy of montessori and traditional method of education on self-concept development of children. *International Journal of Educational Policy Research and Review*, 3(2), 29-35. <http://dx.doi.org/10.15739/IJEPRR.16.005>

- Semiz, S. & Yıldırım, A. (2022). Farklı okul öncesi eğitimi yaklaşımlarına ilişkin türkiye’de yapılan çalışmaların incelenmesi. *Spor, Eğitim ve Çocuk Dergisi*, 2(2), 1-23. <http://doi.org/10.5505/sec.2022.35744>
- Sharma, N., Vaid, S., & Dhawan, R. (2004). Parental concepts about preschool education. *The Anthropologist*, 6(3), 201-208. <https://doi.org/10.1080/09720073.2004.11890855>
- Thornton, L., & Brunton, P. (2015). *Understanding the Reggio approach: Early years education in practice*. Routledge.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2023). <https://www.tdk.gov.tr/>. Erişim tarihi: 26.05.2023.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24),543-559.
- Uzan, S. (2023). Okul öncesi eğitim programında Reggio Emilia Yaklaşımı. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Education & Literature Journal*, (17), 46-63. <https://doi.org/10.17740/eas.edu.2023-V17-04>
- Vecchi, V. (2010). *Art and creativity in Reggio Emilia: Exploring the role and potential of ateliers in early childhood education*. Routledge.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayınevi.
- Witmer L. (1914). The Montessori Method. *The Psychological Clinic*, 8(1), 1–5.
- Zembat, R., Günşen, G., & Çolak, F. G. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin erken çocukluk eğitiminde uygulanan farklı yaklaşımlar hakkındaki bilişsel haritaları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 1-19. <https://doi.org/10.26468/trakyasobed.415921>

Extended Abstract

Introduction

The preschool period, a crucial stage in a child's life, plays a significant role in their personality development, the ability to sustain vital activities, support developmental domains, and generally prepare the child for life (Başal, 2012; Measelle et al., 2005; Nores & Barnett, 2010). This period is when various educational models, designed to consider children's differences, are widely used in preschool. These models aim to support children's development holistically by influencing their developmental domains. Over time, globally accepted approaches have shifted from teacher-centered to more child-centered methodologies (Çolak et al., 2019).

In Türkiye, the educational landscape is diverse, with many kindergartens implementing specific educational models and principles (Alternative Schools, 2023). Some schools in Türkiye utilize established educational approaches, while others are adopting more recently popularized alternative methods, such as Forest Schools and Democratic Schools. This diversity in educational models and approaches is becoming prominent at various times due to changing conditions, and this trend is worth noting (Kayahan-Yüksel & Kartal, 2020).

Research shows preschool teachers value educational models and approaches, prioritizing children's well-being and holistic development over academic learning (Lee, 2006). However, expectations from families and society can pose challenges in implementing these different models and approaches (Sharma et al., 2004). Although teachers may value alternative education models,

practical challenges and their existing knowledge and experiences can influence their views (Maskit & Firstater, 2016; Kilgallon et al., 2008).

The primary goal of this study is to explore the opinions of preschool teachers working in diverse educational environments in Türkiye. By investigating their perspectives on different educational models and approaches, we aim to uncover insights that could significantly influence the future of early childhood education. This study is essential in guiding kindergartens that intend to implement alternative educational models or approaches. The results will likely provide valuable insights for kindergartens interested in alternative educational models, helping them prepare teachers for the implemented model by understanding current views on different educational models. To guide our exploration, we have formulated the following questions:

1. What are preschool teachers' general thoughts on the different educational models and approaches applied in early childhood education?
2. What are preschool teachers' views on the applicability of different educational models and approaches implemented in early childhood education institutions in Türkiye?
3. If preschool teachers had the opportunity to design an educational model, which principles would they prioritize?
4. What are the opinions of preschool teachers on the Montessori, Reggio Emilia, Waldorf approaches, and the High Scope Program?

Method

The research involves 85 voluntary preschool teachers working in educational institutions across provincial centers and districts during the academic year 2022-2023. Data were collected through a semi-structured interview form, validated by field experts. The form comprises two sections: one detailing participant demographics and the other presenting interview questions. Content analysis was employed to extract codes and themes, allowing for the interpretation and presentation of findings.

After determining the validity of the questions in the interview form, the necessary permissions to conduct the research were obtained. Once these permissions were secured, the implementation phase began. Preschool teachers working in early childhood education institutions (including RAM directorates, private preschool institutions, independent kindergartens, and preschools within primary and secondary schools) in the provinces of Kırklareli and Samsun were first contacted. After providing the teachers with the necessary information about the study, they were asked if they were willing to participate in the research. The interview questions were posed only to the teachers who volunteered to participate in the study. To ensure that the teachers felt comfortable expressing themselves, efforts were made to arrange a quieter environment away from the classroom setting. The interviews with the teachers lasted an average of 25-30 minutes. During the interviews, the researchers did not use any recording devices; instead, the researchers took notes in writing. All interviews conducted within the scope of the research were held individually and face-to-face with each teacher. In the quotations used in the research, only the sentences expressed by the teachers during the interviews were directly quoted.

Results, Discussion and Implications

This study aims to evaluate the opinions of preschool teachers on different educational models and approaches applied in preschool education. According to the results, the "Montessori" approach is the most widely recognized among Turkish preschool teachers. Similar findings were reported by

Zembat et al. (2019) and Kılınc et al. (2018), where Montessori was identified as the most known approach among preschool teachers. Additionally, in the research by Kayahan-Yüksel and Kartal (2020), it was noted that teachers were also familiar with the Waldorf approach alongside Montessori. Based on the data obtained from the study, the least known educational models/approaches were found to be Head Start, Gems, and Creative Curriculum. This may be due to the limited implementation of specific educational models known and practiced globally in our country (Alternative Schools, 2023).

Furthermore, preschool teachers need to be aware of long-standing programs like the Head Start program, implemented in the USA, as it is an effective program aimed at reaching children and families in disadvantaged areas (Kınık Kılıç & Aktan Acar, 2021). Although not under the same name, the Mother Child Education Foundation (AÇEV) also implements intervention programs for disadvantaged groups (AÇEV, 2024). Additionally, the ÇABAÇAM educational model, which provides free preschool education to children from disadvantaged backgrounds in Çanakkale, continues its work (Aktan Acar & Türk, 2023). Future research could more thoroughly examine the extent of Turkish preschool teachers' knowledge about early intervention programs for children from disadvantaged backgrounds.

When examining teachers' thoughts on the different educational models/approaches implemented in preschool education, it is noted that teachers believe that properly applying these approaches would positively affect children's development and enrich the educational environment. Conversely, they also expressed needing help implementing different educational models and approaches due to large class sizes, limited physical resources, and varying family attitudes and expectations. This finding aligns with Sharma et al. (2004) observation that different family and community expectations can cause difficulties in implementing various educational models and approaches. Additionally, it is observed that preschool teachers have a positive outlook on educational change processes but need support from coworkers and administrators when implementing different practices in education (Kilgallon et al., 2008; Maskit & Firstater, 2016). Moreover, some teachers pointed out that schools implementing different models/approaches need to fully reflect the principles of the adopted model and use these models for commercial appeal. Some private preschools may highlight such practices to attract more children's enrollment (Ip, 2021).

When preschool teachers were asked about their opinions on the Montessori, Reggio Emilia, Waldorf approaches, and the High Scope Program, they were observed to have more complex knowledge of the Reggio Emilia, Waldorf approaches, and the High Scope Program. For example, teachers expressed fewer opinions on the project-focused nature and emphasis on artistic/aesthetic development in the Reggio Emilia approach. Additionally, the approach is most often associated with sand-clay materials. Only one teacher highlighted the Piazza space, an essential element of the approach. In Zembat et al. (2019) research findings, 15% of teachers mentioned the existence of a center called Piazza in the approach where interaction occurs.

In contrast, preschool teachers' opinions on the Montessori and Waldorf approaches are more consistent with the implementation principles and content. For example, teachers commonly believed that the Montessori approach imparts life skills to children, consistent with findings from Dereli İman et al. (2019), and Liu and Tian (2023). In another study, half of the participants described the Montessori approach as emphasizing using wooden/natural materials (Zembat et al., 2019). In the current study, teachers similarly associated the Montessori approach with wooden and block materials.

Participants in the study evaluated the Waldorf approach as nature-based (Nicol, 2010) and associated the High Scope Program with planning and one-on-one work (Atalar, 2021; Gökmen et al.,

2016). However, the lower response rate from teachers on questions regarding the Waldorf approach and the High Scope Program suggests they may need more information about these approaches (Semiz & Yıldırım, 2022; Zembat et al., 2019). This lack of understanding is a pressing issue that needs to be addressed. In Memduhoğlu et al. (2015) study aiming to determine the applicability of alternative education practices in Türkiye, participants expressed confusion about these concepts. Moreover, interviews with academics, students, and teachers revealed that alternative approaches are still a new concept in Türkiye, resulting in considerable conceptual confusion about alternative models.

When asked to design an educational model, Turkish preschool teachers emphasized experiential learning. They also expressed a preference for student-centered and nature-based principles. Preschool teachers increasingly recognize the importance of outdoor learning in Türkiye and worldwide (Bland, 2010). Nature-based education approaches have gained popularity to enhance children's connection with nature and leverage the benefits of nature on children's development. Recent studies show that outdoor learning environments positively contribute to children's academic and socio-emotional development (Chawla et al., 2014; Chawla, 2015; Córdiano et al., 2019). The priority given by preschool teachers to nature-based approaches is significant in this regard.

In this study, the general thoughts of preschool teachers on different educational models/approaches were presented in line with the general purpose of the research. To gain more detailed insights into teachers' opinions on this subject, more comprehensive interviews could be conducted with teachers who have worked for an extended period in schools implementing different educational models/approaches. Awareness-raising efforts on educational models and programs developed for disadvantaged groups can also be increased. Training could be provided to preschool teachers on this subject. Additionally, more emphasis could be placed on alternative education approaches in preschool teachers' undergraduate education. Only the opinions of preschool teachers working in preschool education institutions were collected for this study. Future studies could include the views of senior managers or teacher candidates in these institutions.

Conclusion

The study highlights preschool teachers' widespread awareness of the Montessori model and reveals their complex understanding of the Reggio Emilia, Waldorf, and High Scope approaches. Moreover, teachers emphasize the challenges posed by limited physical infrastructure when applying diverse educational models. Ultimately, teachers prioritize student-centered and nature-based principles when designing educational models.

Yayın Etiği Beyanı

Araştırmanın Çanakkale Onsekiz Mart Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu 25.05.2023 tarih ve 07/32 sayılı karar ile etik kurul ilkelerine uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasında, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırmacılar çalışmaya eşit düzeyde katkıda bulunmuşlardır.

Destek ve Teřekkür

Bu araştırma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmada yazarlar arasında ya da diğer kişi/kurum/kuruluşlarla herhangi bir çıkar atışması bulunmamaktadır.